

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/727
Toplantı Tarihi/Sayısı : 27.10.2022/20
Karar Numarası : 2022/780
Başvuran : A. B.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın tek kişilik odada tutulmasının hak ihlalleri oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, ulusal önleme mekanizması birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda özetle;

a. Başvuran 15.05.2018 tarihinden itibaren farklı ceza infaz kurumlarında kaldığı koşullardan zorla alınıp tek kişilik odaya konulduğunu, tek kişilik odada tutulma kararının Adalet Bakanlığı tarafından verildiğinin kendisine şifahen bildirildiğini, ilgili kararın kendisine tebliğ edilmediğini,

b. Tek kişilik odada tutulma uygulamasının sonlandırılması için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ve Kurum İdare ve Gözlem Kuruluna başvurduğunu ancak sonuç alamadığını, kendisine yönelik tecrit kararının dört yıldır devam ettiğini ve bu durumun ciddi hak ihlallerine sebebiyet verdiğini iddia etmiştir.

3. Muhatap Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 16.06.2022 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 27.01.2021 tarih ve ... sayılı asayiş ve güvenlik gerekçeli nakil onayı ile 29.01.2021 tarihinde ... 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan ağırlaştırılmış müebbet ve 25 yıl 18 ay hapis cezasına hükümlü olarak muhatap Kuruma geldiği,

b. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 15.05.2018 tarih ve ... sayılı yazısı ile başvuranın; hastane, mahkeme gibi Kurum dışına çıkışlarında gerekli güvenlik önlemlerinin arttırılması, hastanelerde yaşanan yoğunluk nedeniyle hastane sevklerinde üzücü bir olayın yaşanmaması için gerektiğinde emniyet birimlerinden yardım talep edilmesi, ziyaret günlerinde ziyaretçilerin sıkı takip edilmesi, aynı terör örgütüne mensup hükümlü ve tutuklularla bir araya getirilmemesi, kaldığı bölümdeki güvenlik önlemlerinin arttırılması, sosyal etkinliklere giriş ve çıkışlarında gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasının istendiği ve başvuranın Kuruma teslim alınmasına müteakip ilgili birimlerin gerekli güvenlik tedbirlerini aldığı,

c. Başvuranın 27.04.2022 tarihli oda değişikliği talebi İdare ve Gözlem Kurulu'nun ... sayılı kararıyla talebin reddine oy birliğiyle karar verildiği, başvuranın Kurul kararına karşı İnfaz Hâkimliğine şikâyette bulunduğu ve İnfaz Hâkimliğince şikâyetin reddine karar verildiği,

d. Başvuranın 6 kez; 24.02.2022, 06.01.2022, 06.09.2021, 13.09.2021, 26.07.2021, 18.02.2021 tarihlerinde oda değişikliği talepli dilekçeler sunduğu, bu taleplerin İdare ve Gözlem Kurulunca talebin reddine oybirliğiyle karar verildiği ve söz konusu kararlara karşı başvuranın İnfaz Hâkimliğine şikâyet yoluna başvurmadığı,

e. Başvuran vekillerinin 11.10.2021 tarihli dilekçeleriyle oda değişikliği talebinde bulunduğu, İdare ve Gözlem Kurulunun 20.10.2021 tarihli kararıyla talebin reddine oybirliğiyle karar verdiği, bu karara karşı İnfaz Hâkimliğine şikâyetle bulunulduğu, İnfaz Hâkimliğince şikâyetin reddine karar verildiği, bunun üzerine başvuran vekillerinin oda değişikliği talebini reddeden Kurum görevlileri hakkında Adana Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, Başsavcılık tarafından yapılan inceleme sonucu 28.02.2022 tarihinde kamu adına kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildiği,

f. Sonuç olarak, başvuranın Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 15.05.2018 tarih ve ... sayılı yazısı gereğince can güvenliği nedeniyle tek kişilik odada barındırıldığı, gerek kendisi gerekse vekilleri aracılığıyla yapılan tüm başvuruların İdare ve Gözlem Kurulunca değerlendirilerek talep hakkında kararlar alındığı, başvuranın ve vekillerinin alınan bu kararlara karşı Cumhuriyet Başsavcılığına, İnfaz Hâkimliğine, Ağır Ceza Mahkemesine ve Sulh Ceza Hâkimliğine itiraz ve şikâyet mekanizmalarını kullandığı, yapılan incelemeler neticesinde itirazlar ve şikâyetlerin reddedildiği belirtilmiştir.

4. Başvuranın 08.07.2022 tarihli yazılı görüşünde özetle;

a. Gözaltına alındığı 29.05.2016 tarihinden sonra nakledildiği cezaevinde aynı davadan yargılandığı mahpuslarla birlikte aynı koğuştaki kaldığı, 15.05.2018 tarihinde tutulduğu koğuştan zorla alınarak tek kişilik odaya konulduğu, üzerindeki ağır tecrit uygulaması yüzünden diğer mahpuslarla sosyalleşemediği, spor ve diğer aktivitelere katılamadığı,

b. Kurumda güvenlik ve asayiş sorunları çıkarmadığı, ne kendisi ne de başka mahpuslar için can güvenliği riski bulunmadığı, buna rağmen tek kişilik odada tutulduğu belirtilerek mağduriyetlerinin giderilmesi talebinde bulunulmuştur.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" hususunun düzenlendiği 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre, "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur...*"

8. Aynı Yönetmelik'in 49'uncu maddesi altıncı fıkrasında; "*Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması halinde de, incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir.*" denilmektedir.

9. Aynı Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik*

kararı verilir.”

10. Aynı Yönetmelik'in 37'nci maddesi gereğince; *“Başvurular, kanunî temsilci veya vekil tarafından da yapılabilir. Kanunî temsilci veya vekil aracılığıyla yapılan başvurularda temsile veya vekâlete dair geçerli bir yetki belgesinin sunulması zorunludur.”*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın, tek kişilik odada tutulmasına ilişkin iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Başvuran, dört yıldır tek kişilik odada tutulduğunu dolayısıyla sosyalleşmesinin engellendiğini, Kurumda yapılan spor ve diğer sosyal etkinliklere katılmadığını ifade ederek bu uygulamanın hak ihlallerine sebebiyet verdiğini iddia etmiştir. Kurumdan gelen cevabi yazıda ise başvuranın; birçok kez disiplin cezası aldığını, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma suçundan tutulduğunu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 15.05.2018 tarih ve ... sayılı yazısına istinaden asayiş ve güvenlik nedeniyle İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla tek kişilik odada barındırıldığını belirtmiştir.

13. Başvuran birçok kez oda değişikliği talepli dilekçelerini İdare ve Gözlem Kuruluna sunmuş, Kurul bu dilekçelerin oybirliği ile reddine karar vermiştir. 23.05.2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun “İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü” başlıklı 5'inci maddesine göre; *“Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir”* şeklinde düzenlenmiştir. Başvuran ve vekillerinin İdare ve Gözlem Kurulu kararlarına karşı birçok kez yargı yoluna başvurduğu görülmüştür.

14. Mahpusların yüksek güvenlikli ceza infaz kurumlarında tutulma halinin, tek başına işkence ve kötü muamele teşkil etmeyeceği, devletlerin cezaevlerindeki huzur ve güveni tesis etme amacına yönelik olarak bazı özel mahpus kategorileri için yüksek güvenlikli cezaevi rejimlerine başvurduğu, ülkemizde de buna ilişkin düzenlemelerin olduğu bilinen bir gerçektir. 29.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları” başlıklı 9'uncu maddesine göre; *“Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir. Bu kurumlarda bireysel veya grup hâlinde iyileştirme yöntemleri uygulanır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde, Türk Ceza Kanununda yer alan; a) İnsanlığa karşı suçlardan, b) Kasten öldürme suçlarından, c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan, d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan, e) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan, Mahkûm olanların cezaları, bu kurumlarda infaz edilir. Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar*

bu kurumlara gönderilirler.” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

15. 29.03.2020 tarihli ve 2324 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in “İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri” başlıklı 28'inci maddesinin (b) bendine göre hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek idare ve gözlem kurulunun yapmakla görevli olduğu işler arasında sayılmıştır. Ayrıca 29.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı” başlıklı 25'inci maddesine göre; “Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı rejimine ait esaslar aşağıda gösterilmiştir: a) Hükümlü, tek kişilik odada barındırılır b) Hükümlüye, günde bir saat açık havaya çıkma ve spor yapma hakkı tanınır ... h) Hükümlü, kurum iç yönetmeliğinde belirtilenlerin dışında herhangi bir spor ve iyileştirme faaliyetine katılamaz ı) Hükümlünün cezasının infazına, hiçbir surette ara verilemez” şeklinde düzenlenmiştir.

16. AİHM içtihadında, bir kişiyi hürriyetinden yoksun bırakan tedbirlerin sıklıkla acı ve aşağılama unsuru barındırdığını belirtmiştir. Ancak, yüksek güvenlikli bir cezaevinde tutukluluk hâlinin, ister tutukluluğun isterse de mahkûmiyetin akabinde, Sözleşme'nin 3'üncü maddesi kapsamında tek başına bir sorun teşkil ettiğinin söylenemeyeceği ifade edilmiştir. Kamu düzenine ilişkin konular, Devletin özel tutuklu kategorileri için yüksek güvenlikli cezaevi rejimleri uygulamasını başlatmasına ve aslında Sözleşme'ye taraf pek çok devletin tehlikeli tutuklular için daha katı güvenlik kuralları almasına yol açabilir. Firar, saldırı veya cezaevindeki huzursuzluğu önleme maksatlı bu düzenlemeler, sıkı kontrollerle bu tür tutukluları cezaevindeki diğer tutuklulardan ayırmaya dayanmaktadır. (Piechowicz/Polonya, 2012, § 161 ve ilgili kararda yer alan diğer atıflar)

17. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ya da tutuklu statüsüyle tutulan kişilerin hücre hapsine alınmasının ya da diğer tutulanlardan ayrılmasının tek başına Anayasa'nın 17'nci maddesine aykırı bir durum oluşturmadığı Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarında belirtilmiştir. Buna göre disiplinin sağlanması, güvenlik gerekçesi veya ayrı tutulan kişiyi diğer tutulan kişilerden korumak kaygısıyla bu tür uygulamalar yapılması mümkündür. (Turan Günana § 43; Ahmet Yeter, B. No: 2014/5100, 16/2/2017, § 39) Ayrıca tek başına tutma tedbirinin sadece güvenlik veya disiplini sağlama kaygısıyla değil mahpusların devam eden soruşturmalarda hileli iş birliği yapmalarını veya dışarıdakilerle yeni bir suç işlemek için iş birliği yapmalarını önleme gibi amaçlarla uygulanması da mümkündür. (Raşit Konya, B. No: 2017/26780, 28/6/2018, § 44)

18. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemede idare ve gözlem kurulu yetkilidir. Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında tutulanların bir veya üç kişilik odalarda tutulma kararı verilirken; idare ve gözlem kurulunca her tutulan için ayrı bireysel değerlendirme yapılmaktadır. Bu hususta hangi kriterlerin kullanılacağı kanunlar ve yönetmelikler ile düzenlenmiştir. 29.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un “Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları” başlıklı 9'uncu maddesine göre eylemleri nedeniyle tehlikeli hâlde bulunanlar, özel gözetim ve denetim altında tutulması gerekenler, buldukları kurumun düzen ve disiplini bozanların tek kişilik odalarda tutulabileceği düzenlenmiştir. Bu hüküm mucibince; başvuranın daha önce birçok kez disiplin cezası alması, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma suçundan tutulması, güvenlik ve asayiş nedeniyle Kuruma nakil gelmesi gerekçeleriyle tek kişilik odada barındırılmasına İdare ve Gözlem Kurulunca karar verilmiştir.

19. Sonuç olarak yukarıda sayılan nedenler ve gerekçelerle, başvurunun konusunu oluşturan İdare ve Gözlem Kurulunun tek kişilik odada tutma kararının hak ihlalleri oluşturduğu iddiasının yerinde olmadığı, ilgili kararın kanunlara ve kanunların tanıdığı takdir yetkisine uygun olduğu, başvuranın nitelikleri ile Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun barındırılma koşulları bir bütün olarak ele alındığında başvuranın maruz kaldığı tek kişilik odada tutulma uygulamasının 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu

maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 69'uncu maddesi kapsamında “*ihlal bulunmadığı*” kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLALİ YAPILMADIĞINA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 27.10.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi